

1. UniProt

Poišči človeški protein p53.

Napiši ime gena: **TP53**

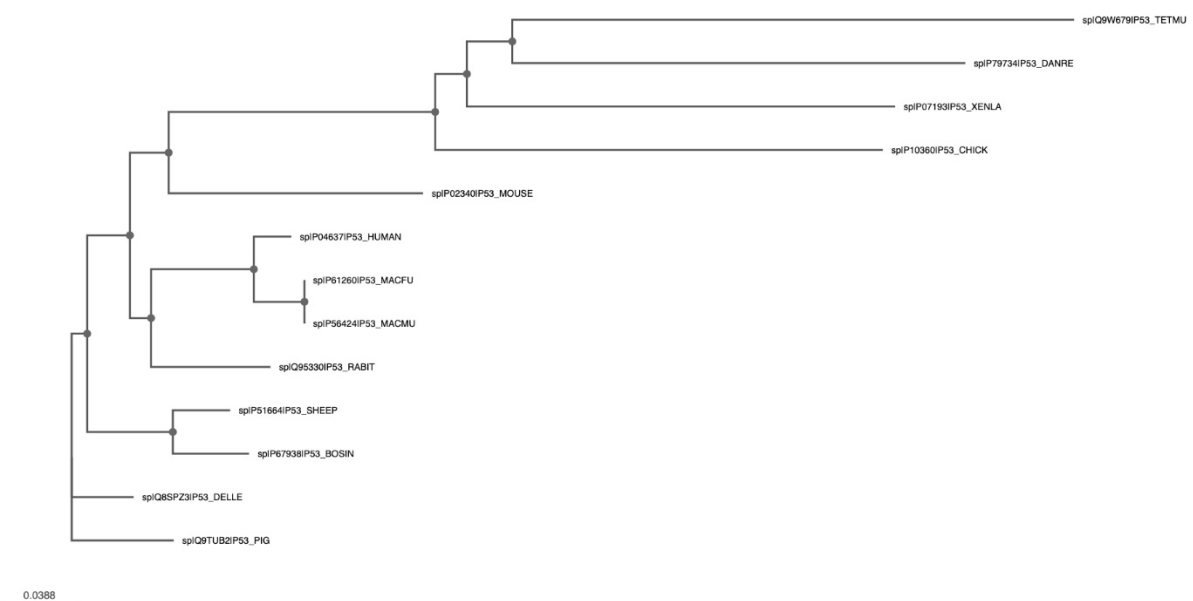
Napiši dolžino proteina: **393 AK ostankov**

Napiši, kje se nahaja protein: **citoplazma, jedro, endoplazemski retikulum, matriks mitohondrija, centrosom**

2. Sorodnost

Poišči homologe proteina pri miši (*Mus musculus*) in zebri (*Danio rerio*). S katerim izmed teh dveh organizmov si je človeški protein bolj podoben in zakaj? Odgovor utemelji s sliko filogenetskega drevesa iz programa Clustal Omega, v katerega dodaj še naslednje organizme: *Macaca mulatta*, *Bos indicus*, *Xenopus laevis*, *Tetraodon miurus*, *Gallus gallus*, *Oryctolagus cuniculus*, *Sus scrofa*, *Delphinapterus leucas*, *Ovis aries*, *Macaca fuscata fuscata*.

phylo.io

Človek in miš sta si evlucijsko bližje, imata bolj podobne genome in regulatorne mehanizme.

Zaporedja tudi poravnaj in odgovori na vprašanja:

Katere regije so najbolj ohranjene? **Najbolj ohranjena regija proteina p53 je DNA-vezavna domena. Ta del proteina je ključen za vezavo na DNA in regulacijo izražanja genov, povezanih s celičnim ciklom, popravitom DNA in apoptozo. Ker ima pomembno funkcijo, se med evolucijo zelo malo spreminja.**

Narediš poravnavo zaporedij, pogledaš, katere regije so najbolj ohranjene. V UniProtu pogledaš pod Family & Domains, kaj zapisuje ta regija.

Zakaj so funkcionalno pomembne regije pogosto evolucijsko ohranjene? **Funkcionalno pomembne regije so evolucijsko ohranjene zato, ker mutacije v teh delih pogosto zmanjšajo ali popolnoma uničijo funkcijo proteina. Organizmi z nefunkcionalnim proteinom imajo lahko slabše možnosti za preživetje in razmnoževanje, zato naravna selekcija ohranja pomembna zaporedja skozi evolucijo.**

Kateri del proteina kaže največ variabilnosti? **Največ variabilnosti kažejo terminalni deli proteina. Ti deli pogosto sodelujejo pri regulaciji aktivnosti proteina in interakcijah z drugimi molekulami, zato dopuščajo več evolucijskih sprememb kot osrednja DNA-vezavna domena.**

```
>sp|P04637|P53_HUMAN Cellular tumor antigen p53 OS=Homo sapiens OX=9606
GN=TP53 PE=1 SV=4
MEEPQSDPSVEPPLSQETFSDLWKLLPENNVLSPLPSQAMDDLMLSPDDIEQWFTEDPGP
DEAPRMPEAAPVAPAPAAPTPAAPAPAPSWPLSSSVPSQKTYQGSYGFRLGFLHSGTAK
SVTCTYSPALNKMFCQLAKTQCPVQLWVDSVTPPPGTRVRAMAIYKQSQHMTEVVRRCPHHE
RCSDSDGLAPPQHLIRVEGNLRVEYLDDRNTFRHSVVVPEPPEVGSDCCTTIHYNMNCNS
SCMGMNRRPILTIITLEDSSGNLLGRNSFEVRCACPGRRRTEENLRKKGEPHHELP
PGSTKRALPNNTSSSPQPKKKPLDGEYFTLQIRGRERFEMFRELNEALELKDAQAGKEPG
GSRAHSSHLKSKKGQSTSRHKKLMFKTEGPDSD
```

```
>sp|P02340|P53_MOUSE Cellular tumor antigen p53 OS=Mus musculus OX=10090
GN=TP53 PE=1 SV=4
MTAMEESQSDISLELPLSQETFSGLWKLLPPEDILPSPHMDLPLPQDVEEFFEGPSEA
LRVSGAPAAQDPVTETPGPVAPAPATPWPLSSVPSQKTYQGNYGFLGFLQSGTAKSVM
CTYSPPLNKLFCQLAKTQCPVQLWVSATPPAGSRVRAMAIYKQSQHMTEVVRRCPHHERCS
DGDGLAPPQHLIRVEGNLYPEYLEDQRQTFRHSVVVPEPPEAGSEYTTIHYKMCNSSCM
GGMNRRPILTIITLEDSSGNLLGRDSFEVRCACPGRRRTEENFRKKEVLCPELPPGS
AKRALPTCTSASPPQKKKPLDGEYFTLQIRGRKRFEMFRELNEALELKDAHATEESGDSR
AHSSYLKTKKGQSTSRHKKTMVKKVGPDS
```

```
>sp|P79734|P53_DANRE Cellular tumor antigen p53 OS=Danio rerio OX=7955
GN=tp53 PE=1 SV=1
MAQNDSQEFALWEKNLIIQPPGGGSCWDIINDEEYLPGSFDPNFFENVLEEQQPQPSTLP
PTSTVPETSDYPGDHGFRLRFPQSGTAKSVTCTYSPDLNKLFCQLAKTQCPVQMVVDVAPP
QGSVVRATAIYKXSEHVAEVVRRCPHHERTPDGDNLAPAGHLIRVEGNQRANYREDNITL
RHSVFVPEYAPQLGAEWTTVLLNYMNCSSCMGGMNRRPILTIITLETQEGQLLGRRSFEV
RVCACPGRDRKTEESNFKKDQETKMAKTTTGTKRSLVKESSATLRPEGSKKKAGSSSD
EEIFTLQVRGRERYEILKKLNDLSLELSDVVPASDAEKYRQKFMTKNKKENRESSEPKQGK
KLMVKDEGRSDSD
```

```
>sp|P10360|P53_CHICK Cellular tumor antigen p53 OS=Gallus gallus OX=9031
GN=TP53 PE=1 SV=1
MAEEMEPLLEPTEVFMDLWSMLPYSMQQLPLPEDHSNWQELSPLEPSDPPPPPPPPPLPL
AAAAPPPLNPPTPPRAAPSPVVPSTEDYGGDFDFRVGFVEAGTAKSVTCTYSPVLNKVYC
RLAKPCPVQVRVGVAPPPGSSLRAVAVYKXSEHVAEVVRRCPHHERCGGGTDGLAPAQHL
IRVEGNPQARYHDETTKRHSVVVPEPPEVGSDCCTTVLYNFMNCSSCMGGMNRRPILTI
LTLEGGQQLLGRRCFEVRCACPGRDRKIEEENFRKRGGAGGVAKRAMSPPTAEPPPK
KRVLNPDNEIFYLQVRGRRRYEMLKEINEALQLAEGGSAPRPSKGRRVKVEGPQPSGK
LLQKGS
```

```
>sp|Q95330|P53_RABIT Cellular tumor antigen p53 OS=Oryctolagus cuniculus
OX=9986 GN=TP53 PE=2 SV=1
MEESQSDLSLEPPLSQETFSDLWKLLPENLLTTSLNPPVDDLLSAEDVANWLNEDPEEG
```

LRVPAAPAPEAPAPAAPALAAPAPATSWPLSSSVPSQKTYHGNYGFRLGFLHSGTAKSVT
CTYSPCLNKLFCQLAKTQCPVQLWVDSTPPPGTRVRAMAIYKKSQHMTEVVRRCPPHHERCS
DSDGLAPPQHLIRVEGNLRAEYLDDRNTFRHSVVVPYEPPEVGSDCCTTIHYNMNCSSCM
GGMNRRPILTIITLEDSSGNLLGRNSFEVRVCACPGRRRTEENFRKKGEPCELPDPPGS
SKRALPTTTTSSSPQTKKKPLDGEYFTLQIRGRERFEMFRELNEALELKDAQAEKEPGGS
RAHSSYLKAKKGQSTSRHKKPMFKREGPDS

>sp|P51664|P53_SHEEP Cellular tumor antigen p53 OS=Ovis aries OX=9940
GN=TP53 PE=2 SV=1
MEESQAELGVEPPLSQETFSDLWNLLENLLSSELSAPVDDLLPYSEDVVTWLDECPNE
APQMPEPPAQAALAPATSWPLSSSVPSQKTYPGNYGFRLGFLHSGTAKSVTCTYSPSLNK
LFCQLAKTQCPVQLWVDSPPPPGTRVRAMAIYKLEHMTEVVRRCPPHHERSSDYSDGLAPP
QHLIRVEGNLRAEYFDDRNTFRHSVVVPYESPEIESECTTIHYNFMCNSSCMGGMNRRPI
LTIITLEDSSGNLLGRNSFEVRVCACPGRRRTEENFRKKGQSCPEPPPSTKRALPSS
TSSSPQKKKPLDGEYFTLQIRGRKRFEMFRELNEALELMDAQAGREPGESEHSSHLKS
KKGPSPSCHKKPMLKREGPDS

>sp|P67938|P53_BOSIN Cellular tumor antigen p53 OS=Bos indicus OX=9915
GN=TP53 PE=2 SV=1
MEESQAELNVEPPLSQETFSDLWNLLENLLSSELSAPVDDLLPYTDVATWLDECPNEA
PQMPEPSAPAAPPATPAPATSWPLSSSVPSQKTYPGNYGFRLGFLQSGTAKSVTCTYSP
SLNKLFCQLAKTQCPVQLWVDSPPPPGTRVRAMAIYKLEHMTEVVRRCPPHHERSSDYSDG
LAPPQHLIRVEGNLRAEYLDDRNTFRHSVVVPYESPEIDSECTTIHYNFMCNSSCMGGMN
RRPILTIITLEDSCGNLLGRNSFEVRVCACPGRRRTEENLRKKGQSCPEPPPRSTKRA
LPTNTSSSPQPKKKPLDGEYFTLQIRGFKRYEMFRELNDALELKDALDGREPGESEHSS
HLKSKKRSPSCHKKPMLKREGPDS

>sp|Q8SPZ3|P53_DELLE Cellular tumor antigen p53 OS=Delphinapterus leucas
OX=9749 GN=TP53 PE=2 SV=1
MEESQAELGVEPPLSQETFSDLWKLLPENLLSSELSAPVDDLLSPEDVANWLDERPDE
APQMPEPPAPAAPTAAAPATSWPLSSSVPSQKTYPGSYGFHLGFLHSGTAKSVTCTYS
PALNKLFCQLAKTQCPVQLWVSSPPPPGTRVRAMAIYKSEYMTEVVRRCPPHHERCSDYSD
GLAPPQHLIRVEGNLRAEYLDDRNTFRHSVVVPYEPPEVGSDCCTTIHYNFMCNSSCMGGM
NRRPILTIITLEDSSGNLLGRNSFEVRVCACPGRRRTEENFRKKGQSCPELPTGSAKR
ALPTGTSSSPQKKKPLDGEYFTLQIRGRERFEMFRELNEALELKDAQAGKEPGESEHSS
SHLKSCKKQSPSRHKKLMFKREGPDS

>sp|P61260|P53_MACFU Cellular tumor antigen p53 OS=Macaca fuscata fuscata
OX=9543 GN=TP53 PE=2 SV=1
MEEPQSDPSIEPPLSQETFSDLWKLLPENNVLSPLPSQAVDDLMLSPDDLAQWLTEDPGP
DEAPRMSEAAPPMAPTPAAPTAAAPAPAPSWPLSSSVPSQKTYHGSYGFRLGFLHSGTAK
SVTCTYSPDLNKMFCQLAKTQCPVQLWVDSTPPPGSRVRAMAIYKQSQHMTEVVRRCPPHE
RCSDSGLAPPQHLIRVEGNLRAEYSDDRNTFRHSVVVPYEPPEVGSDCCTTIHYNMNCNS
SCMGGMNRRPILTIITLEDSSGNLLGRNSFEVRVCACPGRRRTEENFRKKGEPCHQLP
PGSTKRALPNNTSSSPQPKKKPLDGEYFTLQIRGRERFEMFRELNEALELKDAQAGKEPA
GSEHSSHLKSCKKQSTSRHKKFMFKTEGPDS

>sp|P56424|P53_MACMU Cellular tumor antigen p53 OS=Macaca mulatta OX=9544
GN=TP53 PE=2 SV=1
MEEPQSDPSIEPPLSQETFSDLWKLLPENNVLSPLPSQAVDDLMLSPDDLAQWLTEDPGP
DEAPRMSEAAPPMAPTPAAPTAAAPAPAPSWPLSSSVPSQKTYHGSYGFRLGFLHSGTAK
SVTCTYSPDLNKMFCQLAKTQCPVQLWVDSTPPPGSRVRAMAIYKQSQHMTEVVRRCPPHE
RCSDSGLAPPQHLIRVEGNLRAEYSDDRNTFRHSVVVPYEPPEVGSDCCTTIHYNMNCNS
SCMGGMNRRPILTIITLEDSSGNLLGRNSFEVRVCACPGRRRTEENFRKKGEPCHQLP
PGSTKRALPNNTSSSPQPKKKPLDGEYFTLQIRGRERFEMFRELNEALELKDAQAGKEPA
GSEHSSHLKSCKKQSTSRHKKFMFKTEGPDS

>sp|Q9TUB2|P53_PIG Cellular tumor antigen p53 OS=Sus scrofa OX=9823 GN=TP53
PE=2 SV=1
MEESQSELGVEPPLSQETFSDLWKLLPENLLSSELSLAAVNDLLLSPVTNWLDPDDA

SRVPAPPAATAPAPAAPAPATSWPLSSSFVPSQKTYPGSYDFRLGFLHSGTAKSVTCTYSP
ALNKLFCQLAKTQCPVQLWVSSPPPPGTRVRAMAIYKKSEYMTEVRRCPHHERSSDYSDG
LAPPQHLIRVEGNLRAEYLDDRNTFRHSVVVPYEPPEVGSDCITIHYNFMCNSSCMGGMN
RRPILTIITLEDASGNLLGRNSFEVRVCACPRDRRTEENFLKKGQSCPEPPPGSTKRA
LPTSTSSSPVQKKKPLDGEYFTLQIRGRERFEMFRELNDALELKDAQTARESGENRAHSS
HLKSKKGQSPSRHKKPMFKREGPDSD

>sp|P07193|P53_XENLA Cellular tumor antigen p53 OS=Xenopus laevis OX=8355
GN=tp53 PE=2 SV=1
MEPSSETGMDPPLSQETFEDLWSLLPDPLQTVTCRLDNLSEFPDYPLAADMTVLQEGLMG
NAVPTVTSCAVPSTDDYAGKYGLQLDFQQNGTAKSVTCTYSPELNKLFCQLAKTCLLVR
VESPPPRGSILRATAVYKKSEHVAEVRKRCPHHERSVEPGEDAAPP SHLMRVEGNLQAYY
MEDVNSGRHSVCVPYEGPQVGTCTTVLYNYMCNSSCMGGMNRRPILTIITLETQGLLL
GRRCFEVRVCACPRDRRTEEDNYTKRGLKPSGKRELAHPPSSEPPLPKKRLVVDDDE
EIFTLRIKGRSRYEMIKKLNDALELQESLDQKVTIKCRKCRDEIKPKKGKLLVKDEQP
DSE

>sp|Q9W679|P53_TETMU Cellular tumor antigen p53 OS=Tetraodon miurus
OX=94908 GN=tp53 PE=2 SV=1
MEEENISLPLSQDTFQDLWDNVSAPPISTIQTAALENEAWPAERQNMCMCFMDSTFNEA
LFNLLPEPPSRDGANSSSPTVPVTTDYPGEYGFKLRFQKSGTAKSVTSTYSEILNKLYCQ
LAKTSLVEVLLGKDPMPGAVLRATAIYKKTEHVAEVRKRCPHHQNEDSAEHRSHLIRMEG
SERAQYFEHPHTKRQSVTVPEPPQLGSEFTTILLSFMCNSSCMGGMNRRPILTILTLET
QEGIVLGRRCFEVRVCACPRDRKTEETNSTKMQNDAKDAKKRKSVPDSTTIKKSSTA
SSAEEDNNEVYTLQIRGRKRYEMLKKINDGLDLENKPKSKATHRPDGP IPPSGKRLLR
GEKSDSD

3. Modeliranje

S pomočjo Swiss-model izdelaj model proteina p53 iz izbranega organizma (ki še nima eksperimentalne strukture). Priloži sliko modela.

Kaj pomeni kratica GMQE in kakšna je njena vrednost? Kaj to pove o modelu? **To je ocena kakovosti modela v vrednosti med 0 in 1. bližje kot je 1, bolj je model zanesljiv.**

Kakšna je sekvenčna podobnost? Kaj to pomeni? **Sekvenčna podobnost pove, kolikšen delež aminokislin v poravnavi je enakih med tarčnim proteinom in izbrano predlogo (template). Višja sekvenčna podobnost pomeni večjo evolucijsko sorodnost, bolj podobno tridimenzionalno strukturo, večjo zanesljivost modela.**

Kakšen je coverage? Kaj to pomeni? **Coverage pomeni, kolikšen del zaporedja proteina je zajet v modelu oziroma poravnan s predlogo. Če je coverage 100% to pomeni, da model pokriva celotno zaporedje proteina. Modeli z višjim coverage so bolj uporabni za analizo strukture in funkcije.**

4. Struktura

V programu Chimera X odpri strukturo proteina p53 s kodo 7DHZ in jo poravnaj z modelom pridobljenem v Swiss-model. Priloži sliko poravnave strukture in jo komentiraj.

Poravnava kaže, da se osrednji del struktur zelo dobro ujema, končni deli proteina pa kažejo precejšnja odstopanja. Najboljše ujemanje opazimo v osrednji domeni p53, kjer se β -listi in α -vijačnice skoraj prekrivajo. To nakazuje, da je ta regija evolucijsko in funkcionalno močno ohranjena, saj predstavlja DNA-binding domeno, ki je ključna za vezavo DNA in tumorsupresorsko funkcijo proteina.

Nasprotno pa dolgi zunanji deli strukture kažejo veliko variabilnost in slabše prekrivanje. Ti deli predstavljajo fleksibilne regije proteina, predvsem N- in C-terminalne dele. Takšne regije pogosto niso popolnoma določene v eksperimentalnih strukturah. To potrjuje povezavo med evolucijsko ohranjenostjo, strukturo in funkcijo proteina p53. Najbolj ohranjeni deli so hkrati tudi strukturno stabilni in funkcionalno ključni za vezavo DNA ter regulacijo celičnega cikla. Razlike med strukturama so zato pričakovane.

